

Muhalefet, stopajda yerli-yabancı ayrımının biteceğini vaat ederken, borsacılar yeni hükümete çağrıda bulundular

Stopaj yerliyi cezalandırıyor eşitlik 'sıfır'da sağlanmalı

● Jülide YİĞİTTÜRK
BORSA/FİNANS SERVİSİ

Hisse senedi ve tahvil gibi menkul kıymet alan yerli yatırımcı bugün stopaj ödemek zorunda kalırken, yabancı yatırımcı için oranının sıfırlanmasının teşvik edilmesi gereken yerli yatırımcı için büyük dezavantaj olduğunu anlatan sektör temsilcileri, oranın yerli yatırımcı için de sıfıra düşürülmesi gerektiğini vurguluyor. Yabancı yatırımcının stopaj uygulandığı dönemde İMKB'den kaçtığı ve swap işlemleri ile yurtdışında tezgahüstü piyasalarda işlem yaptığına değinen uzmanlar eşitliğin sağlanmasının İMKB'nin gelişimi adına da pozitif olacağını kaydetti. MHP, CHP gibi Meclis'e girmesi beklenen partilerin seçim bildirgelerinde yerli ve yabancı yatırımcı arasında oluşan stopaj farkının eşitleneceği vaat edilirken bu eşitlemenin hangi oranda olacağı ise belirsizlik taşıyor.

Geçtiğimiz yıl temmuz ayında yabancı yatırımcılardan alınan stopaj çifte vergilendirme nedeniyle sıfırlanmıştı. Yerli yatırımcıdan kesilen stopaj ise yüzde 15 seviyesinden yüzde 10'a indirilmişti.

Yabancıdan alınan stopajın sıfırlanması ile beraber, direkt İMKB'de işlem yapmak yerine birkaç uluslararası yatırım bankası üzerinden swap işlemi yaparak zaten stopaj ödemekten kaçan yabancı yatırımcıların yeniden İMKB'ye döndüğünü anlayan uzmanlar, "Yerli yatırımcıya stopaj oranının sıfırlanması sermaye piyasalarının büyümesini ve yatırımcı sayısının artmasını sağlayacaktır" diye konuşuyor.

Yerli yatırımcı sayısı eriyor

2006 yılı ilk çeyrek verilerine göre hisse senedi piyasasında yatırımcı bazında işlem hacminin yüzde 82,6'sını yurtdışı yatırımcılar, yüzde 17,4'ünü ise yurtdışı yatırımcılar oluşturuyordu. Fakat ay bazında incelendiği yurtdışı yatırımcıların işlem hacmindeki payının zaman içerisinde arttığı dikkat çekiyor. 2007 ilk çeyrekte yurtdışı yatırımcıların işlem hacmindeki payı yüzde 77,8'e düşerken, yurtdışı yatırımcıların payı yüzde 22,2'ye yükseldi.

Bu arada 2001 yılı krizinden bu yana yatırımcı sayısındaki düşüş her fırsatta dile getiriliyor. Yerli yatırımcıya stopaj getirilmesiyle bir darbe daha yiyen yurtdışı hisse senedi yatırımcılarından düşüş dikkat çekiyor. 2006 yılı sonu itibarıyla 1 milyon 15 bin 166 yerli, 6 bin 280 yabancı yatırımcı var. Yabancı yatırımcının portföy değeri 48 milyar 940 milyon YTL, yerli yatırımcının ise 26 milyar 294 milyon YTL. 2005 yılı sonunda 1 milyon 1 bin 353 yerli, 5 bin 640 yabancı yatırımcı piyasada bulunuyordu.

Yerli yatırımcı teşvik edilmeli

TSPAKB Başkanı Nevzat Öztangut, yabancıdan alınan verginin sıfırlanmasında kendi ülkelerinde vergilendirilmeli mantığından kaynaklandığını belirterek

Partiler seçim bildirgelerinde ne diyor?



Menkul kıymet sermaye iratlarına uygulanan stopaj oranlarında yerli ve yabancı ayrımı yapılmayacak, eşit oranda vergi alınacaktır. Stopaj uygulamasında yerli yabancı ayrımı kaldırılacak menkul kıymetlerden elde edilecek faiz gelirlerine yüksek, alım satım kazançlarına ise daha düşük vergi uygulanacak ve böylece piyasada derinlik sağlanacaktır.



Sermaye piyasası gelirleri için uygulanan vergide yerli - yabancı yatırımcı farkını kaldıracağız.



Yabancı-yerli sermaye ayrımı yapılmayacaktır.

Yatırımcı Bazında Hisse Senedi İşlem Hacmi Dağılımı (%)

	2006/03	2006/06	2006/09	2006/12	2007/03
Yurtiçi Yatırımcı	82,6	81,2	81,3	80,5	77,8
Yurtiçi Bireyler	68,2	66,4	66,4	65,5	63,6
Yurtiçi Kurumlar	10,3	10,4	10,6	10,3	10,4
Yurtiçi Kurumsal Yat.	4,0	4,4	4,4	4,7	3,9
Yurtdışı Yatırımcı	17,4	18,8	18,7	19,5	22,2
Yurtdışı Bireyler	0,2	0,2	0,3	0,3	0,2
Yurtdışı Kurumlar	10,1	10,7	10,4	10,7	12,7
Yurtdışı Kurumsal Yat.	7,1	7,8	8,0	8,4	9,3
TOPLAM	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

Kaynak: TSPAKB

Türkiye'de hisse senedi sahipliğinin artırılması ve tabana yayılması gerektiğine dikkat çekti. Öztangut, "Hisse senedi sahipliği sayısı giderek azalıyor ve Türk sermaye piyasasının gelişmesi için yerli yatırımcıların teşvik edilmesi gerekiyor. Nasıl Türkiye'ye yabancı sermayenin girilmesi için vergi oranları sıfırlandı ve yabancıların işi kolaylaştı, bunun yerliye de yapılması gerektiğini düşünüyoruz" dedi.

Öztangut, buradan kazanılacak verginin çok büyük boyutta olmadığını, eşitliğin sağlanması sonrasında hisse senedi sahipliğinin ve yatırımcı sayısının artması ile elde edilecek menfaatinin çok daha fazla olacağını ifade etti. Öztangut, giderek Türkiye'de hisse senedi sahipliğinin yabancıların eline geçtiğini, fakat yüzde 71'lik paya rağmen işlem hacminin sadece yüzde 21'ini oluşturduklarını belirtti. Türk yatırımcıların elinde kalan yüzde 29'lık hisse senedi payına rağmen işlem hacminin yüzde 79'unu yaptığını kaydeden Öztangut, yerli yatırımcının teşvik edilmesi sermaye piyasası için hayati önem taşıdığına değindi.

Öte yandan, vergi mevzuatının da mutlaka istikrarlı olması ve çok sık değiştirilmemesi gerektiğini söyleyen Öztangut, "Geçmişte çok sık değiştirildiğini gördük. Kalıcı güvenin sağlanması için sermaye piyasasına şekil verilecek kararların baştan ve üzerinde çalışılıp kararların doğru verilmesi gerekiyor" mesajını verdi.

Eşit stopaj oranının bireysel yatırımcıyı piyasaya kazandırmak için teşvik edici bir unsur olacağına değinen Öztangut, "Birlik olarak piyasanın ihtiyaçlarını her zaman SPK ve hükümetle görüştük, bundan sonra da görüşeceğiz. Bizim ilk görevimiz piyasanın gelişmesine katkıda bulunmaktır" dedi.

Sıfır stopaj, piyasayı geliştirecek

EFG İstanbul Değerler Genel Müdürü Elif Bilgi Zapparoli de yabancı yatırımcı-

ların sermaye kazançlarının zaten mu- kim oldukları ülkelerde vergilendirildiğini belirterek, "2006 yılı başında yürürlüğe giren, sermaye kazançlarına yüzde 15 stopaj getiren vergi yasası, 2006 Ocak - Temmuz döneminde yabancı kurumsal yatırımcıların direkt İMKB'de işlem yapmalarına yerine, birkaç uluslararası yatırım bankası üzerinden swap işlemi yapmalarına neden olmuş- tur" şeklinde konuştu. Bu şekilde hisse senedi işlemlerinin İMKB'ye gelmeden ve dolayısıyla vergi-komisyon ödemeksiz- zin yurtdışında tezgahüstünde gerçek- leştiğine dikkat çeken Zapparoli, Tem- muz 2006 itibarıyla yabancı yatırımcıla- ra sıfır stopaj uygulamasının tezgahüstü işlemlerin yeniden İMKB'ye yönlendiril- mesini sağladığına dikkat çekti. Zappa- roli, sözlerine şöyle devam etti: "Bizce yabancı kurumsal yatırımcılara sıfır stopaj uygulaması devam etmelidir. Bu tür yatırımcılara yerli yatırımcılarla eşleştir- mek adına yüzde 10 stopaj konulması, yeniden İMKB işlemlerinin giderek yurt- dışına kayması, piyasanın küçülmesi, likiditenin azalması ve yerli aracı kurum- ların ciddi iş kaybına neden olacaktır. İMKB'nin gelişmesi adına yerli yatırımcı- lar için de stopaj sıfıra indirilebilir. Geliş- mekte olan ülkelere Macaristan, Lük- semburg, Portekiz ile gelişmiş ülkelere- den Almanya ve İngiltere'de mukimlik prensibine uygun olarak yabancı yatırımcılardan vergi alınmamaktadır."

Teşvik edilmesi gereken yatırımcı cezalandırılıyor

Alternatif Yatırım Genel Müdürü Metin Ayışık, yerli yatırımcıya da yabancı yatırımcıya uygulanan sıfır stopaj oranının uygulanması ve bu ayrımın ortadan kalkması gerektiğini söyledi. Ayışık, "İki yatırımcı arasında böyle bir ayrımın olmaması lazım. Yabancı yatırımcının yanında yerlinin de teşvik edilmesi en doğrusu. Bu uygulamayı yanlış buluyorum. Teşvik edilmesi gereken cezalan-

Stopajda görüş birliği yok

● ANKARA- DÜNYA

Menkul kıymetler sermaye iratlarında yerli ve yabancı yatırımcılara farklı stopaj uygulaması konusunda iktidarlar muhalefet farklı düşü- nüyor. Muhalefet partilerinin tamamı stopaj uygulamasındaki fark- lılığın kaldırılacağını taahhüt ederken, AKP mevcut uygulamanın devam edeceğini, ancak yeni bir düzenleme yapılabileceği konusunda da açık kapı bırakıyor.

AKP Genel Başkan Yardımcısı Bülent Gedikli Stopajdaki farklılığın aracı ku- rumların merkezlerini yurtdışına taşımaya sonucunu ortaya çıkarması halinde, Maliye'nin bu durumu inceleyeceğini söyledi. Gedikli gerekli görülmesi halinde yeni bir düzenleme yapılabileceğini de ifade etti.

AKP Genel Başkan Yardımcısı Bülent Gedikli:

"Düzenlemeye ihtiyaç varsa, değerlendirmesi ayrı yapılır"

Partimizin seçim beyannamesinde menkul kıymet sermaye iratlarından yapı- lan stopaj oranlarıyla ilgili herhangi bir ibare yer almaması, mevcut uygulama- nın devam edeceğini gösteriyor. Şu anda aracı kurumların merkezlerinin yurt- dışına taşınmasını yönelik uygulamayı ve bunların sektördeki ağırlıklarını bilmi- yoruz. Ancak böyle bir eğilim varsa, Maliye Bakanlığı bunu zaten takip altına alır ve yeni düzenlemeye ihtiyaç varsa, onun değerlendirmesi ayrıca yapılır.

CHP Genel Başkan Yardımcısı Mustafa Özyürek

"Yerliden de almayacağız"

Oradaki eşitsizliği kaldıracağız. Yani yerliden de alınmayacak. Her iki tarafa da eşit şekilde uygulanacak. Herkes yabancılar üzerinden işlem yapıyor ve giderek çok ciddi bir vergi kaçağı oluşuyor. Oluşturulan bu ikili yapı kaçınılmaz olarak kaçağa neden oluyor. İstanbul'un finans merkezi olma olanağını da ortadan kal- dırır. Stopajı iki taraf içinde sıfırlamak gerekiyor.

MHP Genel Sekreteri Cihan Paçacı:

"Yerli yatırımcı yabancı yatırımcıya göre cezalandırılıyor"

Türkiye'de özellikle portföye yönelik yabancı sermaye girişi çok yüksek seviye- de. Ve bunlar içinde özel teşvikler öngörülmüş. Bu açıdan yerli yatırımcı yaban- cı yatırımcıya göre adeta cezalandırılıyor. Bu haksızlığın ortadan kaldırılması la- zım. Bir de artık bu teşviklerin belirli ölçülerde indirilmesi lazım. Yalnız yapıla- cak indirimler konusunda kesin teşhis yapılacak hesaplardan sonra ortaya çıkar. Görüşmeler sonunda ortak bir oran belirlenir. Bu oran eskiye dönüş şeklinde ol- maz. Hentüz net değil ama belki yerliyi bir miktar aşağı çekip, yabancıya da bu- nu uygulamak şeklinde olabilir. Şu anda yabancıda vergi yok sıfır. Zannediyor- um yerli de yüzde 10 dolaylarında. Aşağı çekilmesi için çalışmalar yapılacak.

DP Genel Başkan Yardımcısı Tevfik Altınok:

"Farklı stopaj uygulaması yanlıştır"

Sermaye piyasalarında yerli ve yabancı vergilerde farklı stopaj uygulaması doğru değil. Bu çok yanlış bir yapılanmadır. Maliye Bakanı aslanlar gibi çıkıp 'ya- bancıların bu konuda vergi dışı kalmasını istemiyoruz' dediği halde geri adım at- tı. Yatırımcının stopajının aynı düzeyde olması gerekir. Vergi varsa var, yoksa yoktur. Şu sıralar vergi dairesi off-shore bankaların üzerine gidiyor. Bir anlamda off-shore bankaları, Türkiye'deki yönetimin yaptığını yapıyor. Herkes kredisini aldı, yurtdışına göttürdü. Asıl vergiler de alınmaz oldu. Bu işlemler devam eders- e Türkiye'de alınacak vergilerin dışarıya kaçınılma politikasını AKP sayesinde görmüş olacağız.

dırılıyor" dedi. Yabancı yatırımcıya sıfır stopaj uygulanmaması durumunda liki- ditenin yurtdışına kayacağını ifade eden Ayışık, yabancı yatırımcının kaç- maması için sıfır oranı makul gördükle- rini kaydetti. Yeni hükümetin bu eşitsiz- liği ortadan kaldırmasının piyasaları olumlu etkileyeceğini, yurtdışından iş- lem yapan yatırımcıların da buraya ge- lebileceğini tahmin eden Ayışık, sözle- rine şöyle devam etti:

"Stopaj uygulamasına gerek yok. Bu uygulama bürokratik olarak da yü-

kümlükler getirdi. Hem yatırımcı için kolay değil hem aracı kurumlar içinde zorlayıcı yükümlülükler bulunuyor. Aracı kurumlar vergi bürosu olarak iş- lem yapıyorlar. Bu yükü aracı kurumla- rın üzerinden almak gerekiyor. Vergile- rin hesaplanması, çıkan sonuçlara göre vergi dairesine başvurulması lazım, ya- tırımcı lehine doğan farkların alınma- sında zorluklar gibi yükümlülüklerin sonlanması gerekiyor. Çoğu ülkede yerli ve yabancı yatırımcı gözetilmeksiz- zin eşit uygulanıyor."